

Pandemia de COVID-19 a răsturnat toate planurile croite de antreprenori, dar le-a creat și oportunități celor care au fost deschiși să le caute.

Brandul fanion al grupului Fildas-Catena este rețeaua de farmacii Catena, care însă este alcătuită din zeci de companii mai mici, astfel că la nivel de entități fiscale Catena are o prezență izolată în *Top 1.000 cele mai mari companii din România*.

Un alt antreprenor, același model de business. Ion Țiriac are o singură companie în topul firmelor antreprenoriale, deși prezența sa în business este mult mai puternică, cu implicații din sectorul auto până în real-estate.

Grupurile Mobexpert (Dan Șucu), Ana Hotels (George Copos),

Transavia (Ioan Popa), International Alexander (Simion Ioan Apreutese), Chimcomplex (Ștefan Vuza), Cris-Tim (Radu și Cristina Timiș), Agricola Bacău (management și salariați) și Boromir (Constantin Boromiz) rulează anual sute de milioane de euro, dar la nivel de entități fiscale afacerile proprietarilor sunt mai mici pentru că mulți dintre ei au construit treptat grupuri pornite cu o unitate de producție și s-au extins apoi chiar și pe alte segmente de piață. Au construit companii lider de piață, au trecut prin toate crizele din ultimele trei decenii, dar și-au păstrat businessurile deși oferte de achiziții au fost pe masa multora dintre ei.

De altfel, achizițiile unor lideri de piață creați de antreprenori români au făcut ca astăzi numărul firmelor mari antreprenoriale să fie încă destul de redus.

Cel mai recent exemplu vine chiar din 2020. Afacerea românească de 1,5 miliarde de lei Smart Diesel din Arad - o prezență constantă în topul marilor companii antreprenoriale din ultimii cinci ani - a făcut obiectul uneia dintre cele mai mari tranzacții semnate într-un an marcat de pandemia de COVID-19 și a ajuns în portofoliul grupului german Dkw.

Smart Diesel, prin acordul cu grupul german DKV, a ieșit din tabăra afacerilor antreprenoriale și s-a mutat către capital străin, la fel cum s-a întâmplat în ultimii ani cu farmaciile Help Net (Ovidiu Buluc), cu Agricost (Constantin Dulute), cu Albalact (Raul Ciurtin), Elit Cugir (Dorin Mateiu), Adeplast (familia Bărbut), Duraziv (Daniel Guzu) sau Te Rox Prod (Doina Cepalis).

Mulți dintre antreprenorii care au vândut au și revenit în business, cu noi proiecte, noi branduri, noi dezvoltări, semn că pofta de business nu dispare odată cu umplerea conturilor cu zeci de milioane de euro. Proiecte actuale sunt finanțate de bani din tranzacții cu branduri create în prima parte a anilor 1990.

Dar dincolo de banii din tranzacții, antreprenorii români au învățat în ultimii ani și lecția bursei.

Anul 2021 a fost cel mai dinamic an postdecembrist în ceea ce privește numărul de listări la Bursa de Valori București. 27 de companii antreprenoriale, printre care unele la prima interacțiune cu bursa, precum Teilor, Ocean Credit, Bit Soft, ZebraPay, Nemo Expres Logistic, s-au finanțat în 2021 de la investitori prin intermediul emisiunilor de obligațiuni, în timp ce alte 23 de companii au adus acțiuni la București, potrivit datelor agregate de ZF. Cea mai mare listare din 2021 a fost cea a Aquila, de 75 mil. euro pentru 33% din companie. Din rândul celor 23 de listări cu acțiuni, trei companii - TTS, ONE și Aquila - au venit pe segmentul principal, ceea ce a dat ocazia fondurilor de pensii să le adauge în portofoliu.

CE URMEAZĂ? CAMPIONII REGIONALI

Dacă ar fi să creionăm o singură direcție de dezvoltare pentru businessul antreprenorial aceea ar fi extinderea peste granițe. Listarea UiPath din 2021 la New York a demonstrat valoarea unui business din tehnologie pornit din România, dintr-un apartament din Delea Veche. Anul 2022 poate aduce un nou unicorn prin listarea BitDefender, unul dintre cele mai importante branduri de tehnologie din Europa, dar poate crește și numărul companiilor care merg peste graniță, al antreprenorilor care devin cumpărători în marile tranzacții și nu doar vânzători.

Pandemia de COVID-19 a răsturnat toate planurile croite de antreprenori, dar le-a creat și oportunități celor care au fost deschiși să le caute. Astăzi, conflictul armat de la granițele României adâncește însă nesiguranța din business și poate dărâma ambițiile de extindere regională ale firmelor românești. Dar pot să apară și oportunități. Să urmărim cine va profita de ele.

În 2020, primul an marcat de pandemia de coronavirus,

19
firme

cu capital privat românesc au reușit să spargă pragul de vânzări de

1
mld. lei